

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(α)**

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 5 Ιανουαρίου 2024
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α****A1.**

A) Γενικός Οργανισμός της Πελοποννήσου, σχολικό βιβλίο, σελ. 60-61: Όταν ο Δημήτριος Υψηλάντης έφτασε στην Ύδρα, (το καλοκαίρι του 1821) οι Πελοποννήσιοι είχαν ήδη ορίσει από μόνοι τους κυβερνητικά όργανα τοπικής εμβέλειας. Ο Υψηλάντης θέλησε να επιβάλει ένα δικό του «Γενικό Οργανισμό της Πελοποννήσου», που θα του επέτρεπε να συγκεντρώσει τη στρατιωτική και πολιτική εξουσία στα χέρια του. Οι πρόκριτοι δεν το αποδέχθηκαν και με δυσκολία αποσοβήθηκε η σύρραξη.

B) Στρατιωτικός Σύνδεσμος, σχολικό βιβλίο: σελ. 86- 88: Στις 15 Αυγούστου 1909 εκδηλώθηκε κίνημα στο Γουδί, το οποίο έγινε από τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο, μια μυστική ένωση στρατιωτικών, με αιτήματα που αφορούσαν μεταρρυθμίσεις στο στρατό, τη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση και τη δημοσιονομική πολιτική. Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν εγκαθίδρυσε δικτατορία, αλλά προώθησε τα αιτήματά του μέσω της Βουλής. [...] Υπό την πίεση του Συνδέσμου η Βουλή ψήφισε, χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία και συζήτηση, μεγάλο αριθμό νόμων, που επέφεραν ριζικές αλλαγές [...] Στις 15 Μαρτίου 1910 ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος διαλύθηκε έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.

Γ) Εθνικόν Κομιτάτον, σχολικό βιβλίο, σελ. 77: Μέσα στην Εθνοσυνέλευση (του 1862-1864) συγκροτήθηκαν οι πυρήνες των δύο μεγάλων παρατάξεων, των πεδινών και των ορεινών, όπως ονομάστηκαν. [...] Μικρότερη απήχηση είχαν άλλοι πολιτικοί σχηματισμοί: Το Εθνικόν Κομιτάτον, υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, που υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

A2. α.

1. ΛΑΘΟΣ
2. ΛΑΘΟΣ
3. ΛΑΘΟΣ
4. ΣΩΣΤΟ
5. ΛΑΘΟΣ

A2. β.

1. Η είσοδος της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο πραγματοποιήθηκε:

δ. Μετά την ενοποίηση της χώρας υπό τον Βενιζέλο το 1917.

2. Τα κόμματα δεν είχαν σαφή οργανωτική δομή και προγράμματα δράσης ως το 1844, γιατί:

γ. Δεν υπήρχε Σύνταγμα και συλλογικές διαδικασίες.

3. Οι προσπάθειες αποκατάστασης των προσφύγων, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή:

β. Ήταν αποτελεσματικές, παρά το μέγεθος και τη δυσκολία του προβλήματος.

4. Η Εθνοσυνέλευση του 1862-1864:

δ. Προήλθε από την Επανάσταση με την οποία εκδιώχθηκε ο Όθωνας από την Ελλάδα.

5. Η μεγάλη οικονομική κρίση της Αμερικής (1929- 1932):

γ. Εμφανίστηκε και επηρέασε τη χώρα μετά το 1932.

ΘΕΜΑ Β

B1.

Σχολικό βιβλίο, σελ. 65- 66:

Το πρόγραμμα του γαλλικού κόμματος, ως προς την εσωτερική πολιτική, ήταν ασαφές. Η ικανοποίηση των αιτημάτων των απομάχων του πολέμου ήταν η μόνη σαφής διεκδίκηση. Βασική πολιτική επιδίωξη του κόμματος ήταν η κατοχύρωση των δικαιωμάτων του λαού απέναντι στη μοναρχική εξουσία, με την παραχώρηση συντάγματος, και η καθιέρωση μιας ισχυρής εκτελεστικής εξουσίας. Κατά την περίοδο της βαναρόκρατίας το γαλλικό κόμμα αγωνίστηκε εναντίον της ξενοκρατίας στο στράτευμα και τη διοίκηση και απαιτούσε την επάνδρωσή τους με ελληνικά στελέχη.

Σχολικό βιβλίο, σελ. 67:

Με το ρωσικό κόμμα συμπαρατάχθηκαν, ιδίως κατά την εποχή της διακυβέρνησης της χώρας από τον Καποδίστρια, όσοι είχαν υποφέρει ιδιαίτερα κατά την εποχή της Επανάστασης και κατά τους εμφύλιους πολέμους: οι ακτήμονες, οι μικροϊδιοκτήτες γης, αγωνιστές και χαμηλόβαθμοι αξιωματικοί, μοναχοί, και δημόσιοι υπάλληλοι που διορίστηκαν από τον Καποδίστρια και μετά τη δολοφονία του απολύθηκαν. Όλοι αυτοί απαιτούσαν την ίδρυση ενός ισχυρού κράτους, το οποίο, σε συνεργασία με τη Ρωσία και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, θα φρόντιζε για την καθαρότητα της πίστης και θα αναγνώριζε στην Εκκλησία κυρίαρχη θέση. Πίστευαν ότι κάποιοι ικανοί πολιτικοί γνώριζαν τα προβλήματα του λαού καλύτερα από τον ίδιο, κι αυτοί θα

έπρεπε να κυβερνήσουν. Ήταν κατά κύριο λόγο αντισυνταγματικοί, υπέρ ενός συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης και κατά της πολυφωνίας, μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται να συνεργάστηκαν στην ψήφιση συνταγμάτων.

B2.

- α) σχολικό βιβλίο, σελ. 42- 43:** Στον ελληνικό χώρο, το πρόβλημα της έγγκειας ιδιοκτησίας δεν γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά ή βαλκανικά κράτη [...] Αργότερα όμως, η διεύρυνση του ελληνικού κράτους με τα Επτάνησα (1864), την Άρτα και τη Θεσσαλία (1881) έφερε στο προσκήνιο το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας. Τα «τσιφλίκια» της Θεσσαλίας αγοράστηκαν από πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού οι οποίοι, πέρα από το γεγονός ότι διατήρησαν τον αναχρονιστικό θεσμό των κολίγων, άσκησαν πολιτικές και κοινωνικές πιέσεις για να κερδοσκοπήσουν από την παραγωγή του σιταριού. Επιδίωξαν δηλαδή την επιβολή υψηλών δασμών στο εισαγόμενο από τη Ρωσία σιτάρι, ώστε να μπορούν να καθορίζουν όσο το δυνατόν υψηλότερες τιμές για το εγχώριο, προκαλώντας μάλιστα μερικές φορές και τεχνητές ελλείψεις. Οι πρακτικές αυτές δημιούργησαν εντάσεις και οδήγησαν στην ψήφιση νόμων το 1907, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες ιδιοκτησίες, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες. Η εφαρμογή τους αποδείχθηκε δύσκολη υπόθεση και οι τριβές που προκλήθηκαν προκάλεσαν συγκρούσεις, η πιο σημαντική από τις οποίες έγινε στο χωριό Κιλελέρ (1910).
- β) σχολικό βιβλίο, σελ. 81:** Στα εδάφη της Θεσσαλίας, στα οποία κυριαρχούσε η μεγάλη ιδιοκτησία, οι τρικουπικοί υποστήριζαν τους μεγαλογαιοκτήμονες, ενώ οι δηλιγιαννικοί προσπάθησαν, χωρίς τελικά να το κατορθώσουν, να χορηγήσουν γη στους αγρότες και έλαβαν κάποια μέτρα για τη βελτίωση της θέσης τους.

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ Γ****Γ1.****Ενδεικτικός πρόλογος: σχολικό βιβλίο, σελ. 50**

Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο έγινε κάτω από δύσκολες και περίπλοκες συνθήκες. Η σύγκρουση του παλατιού με τον Βενιζέλο, ο Διχασμός, όπως ονομάστηκε, η άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση του 1915, η δημιουργία της κυβέρνησης της Εθνικής Άμυνας στη Θεσσαλονίκη και η διάσπαση της χώρας σε δύο ουσιαστικά κράτη, ο συμμαχικός αποκλεισμός και οι συγκρούσεις, είχαν οπωσδήποτε μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό κόστος και υπονόμευσαν πολλά από τα κεκτημένα της προηγούμενης περιόδου.

α) Όταν, με την επέμβαση των Συμμάχων, ενοποιήθηκε το 1917 η χώρα υπό τον Βενιζέλο, στάθηκε αδύνατο να αναλάβει, χωρίς εξωτερική αρωγή, το κόστος της συμμετοχής στον πόλεμο. Οι Σύμμαχοι προχώρησαν τότε σ' έναν ιδιόμορφο δανεισμό της Ελλάδας, ένα είδος θεωρητικής κάλυψης σε χρυσό και συνάλλαγμα, που όμως δεν βρισκόταν υπό τον έλεγχο της χώρας για να εκδώσει η τελευταία πρόσθετο χαρτονόμισμα. Ο ιδιόμορφος αυτός δανεισμός θα είχε οδυνηρές συνέπειες στο μέλλον, καθώς όταν το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση του Βενιζέλου έχασε τις εκλογές και την εξουσία ανέλαβαν τα φιλοβασιλικά κόμματα που έσπευσαν να επαναφέρουν τον ανεπιθύμητο στους Συμμάχους βασιλιά Κωνσταντίνο, οι Σύμμαχοι, σε αντίποινα, έσπευσαν να αποσύρουν την κάλυψη του χαρτονομίσματος και έτσι, ένα σημαντικό τμήμα της νομισματικής κυκλοφορίας βρέθηκε χωρίς αντίκρισμα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στο Κείμενο Α, το οποίο αποτελεί απόσπασμα από το συλλογικό έργο των Βερέμη - Κολιόπουλου, η επάνοδος του εξόριστου μονάρχη οδήγησε στην άμεση ανάκληση των συμμαχικών πιστώσεων πριν η Ελλάδα προλάβει να αξιοποιήσει το μεγαλύτερο μέρος τους. Το αποτέλεσμα ήταν η τρέχουσα έκδοση χαρτονομισμάτων ύψους 850.000.000 δραχμών,

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(α)**

να παραμείνει ακάλυπτη δημιουργώντας έτσι πληθωριστικές πιέσεις στην ελληνική οικονομία. Οι πιέσεις αυτές σε συνδυασμό με τις άλλες οικονομικές δυσκολίες όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι από το 1918 και μετά, ο κρατικός ισολογισμός έκλεινε με παθητικό, και ότι η παρουσία στη Μικρά Ασία εξελίχθηκε σε σκληρό και δαπανηρό πόλεμο, οδήγησαν στην τακτική υποτίμηση της αξίας της δραχμής κατά το διάστημα από το 1921 - 1926. Έτσι, το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο. Όπως επισημαίνεται και στο Κείμενο Γ, το οποίο προέρχεται από το έργο του Θ. Καλαφάτη, «Η εξυγίανση της δραχμής», οι δυνατότητες της ελληνικής κυβέρνησης για την εξεύρεση πόρων, μέσω των γνωστών τρόπων όπως ο εσωτερικός δανεισμός, η έκδοση χαρτονομίσματος και η φορολογία κεφαλαίου, στις συγκεκριμένες συνθήκες της ελληνικής οικονομίας, ήταν περιορισμένες έως ανύπαρκτες. Λίγους μήνες πριν από την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προσπάθησε να αντιμετωπίσει το αδιέξοδο αυτό με έναν απρόσμενο τρόπο, ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Το αριστερό τμήμα εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στο 50% της αναγραφόμενης αξίας, ενώ το δεξιό ανταλλάχθηκε με ομολογίες του Δημοσίου. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται και στο Κείμενο Β, επρόκειτο για έναν ιδιότυπο συνδυασμό υποτίμησης και εσωτερικού αναγκαστικού δανείου. Μάλιστα στο Κείμενο Γ τονίζεται πως για πρώτη φορά γινόταν προσφυγή σε μια τέτοια μορφή οικονομικής πολιτικής, κατά την οποία οι Έλληνες θα έκοβαν το χαρτονόμισμά τους στη μέση, και σύμφωνα με το Κείμενο Α, θα αντάλλασσαν το 50% της αναγραφόμενης αξίας του με κρατικά ομόλογα με επιτόκιο 6,5 %. Επιπλέον, στο παράθεμα Γ αναφέρεται επίσης πως στην προσπάθειά της η ελληνική κυβέρνηση να αντιμετωπίσει το δημοσιονομικό αδιέξοδο κατέφυγε και στην επιβολή φόρων στα κέρδη των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και σε συναλλαγματικούς ελέγχους επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο να συγκρατήσει τη συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει συνάλλαγμα για την κάλυψη των άμεσων αναγκών της χώρας.

β) Η επιχείρηση της διχοτόμησης της δραχμής στέφθηκε από επιτυχία, το κράτος απέκτησε 1.200.000.000 δραχμές και σύμφωνα με κείμενο Γ, το αναγκαστικό αυτό δάνειο απέφερε για την ακρίβεια 1.288 εκατομμύρια δραχμές και το πείραμα επαναλήφθηκε το 1926 και συγκεκριμένα στις 23 Ιανουαρίου, αποφέροντας αυτή τη δεύτερη φορά στα κρατικά ταμεία 1.250 εκατομμύρια δραχμές. Ωστόσο, η συμβολή των παραπάνω δανείων στη μείωση της νομισματικής κυκλοφορίας και συνεπώς στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων ήταν βραχυπρόθεσμη και περιορισμένη και, όπως τονίζεται και στο Κείμενο Β, τα νέα χρηματικά αποθέματα που εξοικονόμησε το ελληνικό κράτος μέσω αυτών των πολιτικών εξαντλήθηκαν γρήγορα από τις ολοένα αυξανόμενες δημόσιες δαπάνες και από τον πληθωρισμό.

ενδεικτικός επίλογος:

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το Κείμενο Β η διχοτόμηση του χαρτονομίσματος του 1922 ήταν ένας συνδυασμός υποτίμησης και εσωτερικού δανείου και στόχευε αποκλειστικά όσους κατείχαν τραπεζογραμμάτια, δηλαδή σχεδόν τους πάντες. Ήταν, συνεπώς, ένα πλήγμα προς την αποταμίευση, καθώς όσοι είχαν τοποθετήσει τα χρήματά τους σε άλλες μορφές επένδυσης, όπως ακίνητα ή χρυσό προφανώς και επηρεάστηκαν πολύ λιγότερο. Φυσικά, παρά την πρόσκαιρη επιτυχία, οι νομισματικοί αυτοί ελιγμοί της κυβέρνησης δεν στάθηκαν ικανοί να προλάβουν τη Μικρασιατική καταστροφή και τις βαρύτερες συνέπειές της.

ΘΕΜΑ Δ**Δ1.****ενδεικτικός πρόλογος:**

Η νέα γενιά η οποία αναδείχθηκε αμέσως μετά την παρακμή των ξενικών κομμάτων, αποστασιοποιήθηκε από τις αντιπαραθέσεις που κυριαρχούσαν στην προηγούμενη γενιά και από τα κόμματα που τις εξέφραζαν.

α) Η νέα γενιά ασκούσε έντονη κριτική στους παλαιότερους και φρονούσε ότι το συνταγματικό πολίτευμα δεν μπορούσε να αναπτυχθεί, καθώς το εμπόδιζαν η Αυλή και ο ίδιος ο βασιλιάς τον οποίο θεωρούσε πολιτικό ατάλαντο. Η συγκεκριμένη άποψη μπορεί να τεκμηριωθεί και βάσει της ιστορικής πηγής Α η οποία αναφέρει πως δύο κοινωνικές ομάδες, οι νέοι της εποχής και το στράτευμα είχαν έντονα ανεπτυγμένη αντιοθωνική συνείδηση. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο κείμενο Α η νέα γενιά πίστευε πως έπρεπε πλέον να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ολοκλήρωση της εθνικής ιδεολογίας και παρακολουθώντας με προσοχή τις εξελίξεις στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή ένιωθε πως η χώρα απομακρυνόταν όλο και περισσότερο από την Ευρώπη. Ο εκδημοκρατισμένος στρατός από την άλλη δεν μπορούσε πλέον να λειτουργεί κάτω από το αυταρχικό καθεστώς που επέβαλλαν οι Βαυαροί διοικητές του, ενώ αντίστοιχα οι αξιωματικοί του στρατού ένιωθαν να αποσιωπώνται οι ίδιοι και να περιορίζεται ο ενεργός τους ρόλος μέσα στο πλαίσιο της ιδεατής Ελλάδας. Μια τρίτη ομάδα, όπως παρουσιάζεται στο ιστορικό παράθεμα Α, οι έμποροι, ήταν απογοητευμένοι από τη δυσλειτουργία του κρατικού μηχανισμού. Έτσι, περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850 έγινε φανερή μια συνολική δυσαρέσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος και συγκροτήθηκαν αντιπολιτευτικοί όμιλοι με εκσυγχρονιστικά κατά κύριο λόγο αιτήματα: ελεύθερες εκλογές, φορολογικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την ελάφρυνση των αγροτών, αλλά και σύμφωνα με το Κείμενο Α δασμολογικά και φορολογικά μέτρα για να προωθηθούν τα αναπτυξιακά τους συμφέροντα, κρατικές επενδύσεις σε έργα υποδομής, ίδρυση αγροτικών τραπεζών, απλούστερη διοίκηση, ήταν ορισμένα από τα εκσυγχρονιστικά τους αιτήματα. Επίσης, η νέα γενιά αποστασιοποιούνταν από την πολιτική του Όθωνα και το όραμα της Μεγάλης Ιδέας όπως με σαφήνεια παρουσιάζεται στο κείμενο Α καθώς η ίδια επιθυμούσε κυρίως μια εμπορική - ειρηνική επέκταση προς Ανατολάς. Τα αιτήματα αυτά εξέφρασε με την πολιτική του δράση ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος.

β) Η κοινοβουλευτική συμπεριφορά του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου δεν παρουσιάζει κανένα κοινό σημείο με αυτή του Ιωάννη Κωλέττη. Σύμφωνα με τα στοιχεία που εξάγονται από το ιστορικό παράθεμα Β, ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο πρώτος Έλληνας πολιτικός με κοινοβουλευτική

συνείδηση. Ήταν υπέρ της πλειοψηφικής κυβέρνησης και αυτό προωθούσε στη Βουλή. Είχε το πολιτικό αισθητήριο να διακρίνει σε κάθε πολιτικό αντίπαλό του τόσο τις αρετές όσο και τα μειονεκτήματά του. Έτσι, χαρακτηριστικά εκτιμούσε τον Βούλγαρη αλλά δεν αποδεχόταν τον αυταρχισμό του, δεν εμπιστευόταν τον Δεληγιώργη και ως τον συμπαθούσε με αποτέλεσμα να μη συνεργαστεί ποτέ μαζί του, εκτιμούσε τον Τρικούπη αλλά επειδή τον αντιπαθούσε συνεργάστηκαν μόνο μία φορά. Ο Κουμουνδούρος διέθετε πολιτικές αρετές όπως ψυχραιμία, προσαρμοστικότητα, ευγένεια, εργατικότητα, επιμέλεια, επιμονή και ηρεμία, προσόντα που έπρεπε να διαθέτει ένας «κοινοβουλευτικός άντρας» γι' αυτό και του είχαν προσάψει τον χαρακτηρισμό «γλυκύτατος». Σεβόταν το κοινοβουλευτικό σύστημα και πάντα διοικούσε τη χώρα στα πλαίσια του συνταγματικού θεσμού.

Ο Κωλέττης από την άλλη, ως αρχηγός του γαλλικού κόμματος, επεδίωκε μια κυβερνητική πολιτική που ενίσχυε το ρόλο του βασιλιά υπονομεύοντας έτσι τον κοινοβουλευτισμό. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο κείμενο Γ κατά τη τριετή πρωθυπουργία του Κωλέττη (1844-1847) δεν υπήρχε πολιτική ομαλότητα στη χώρα.

Ο ίδιος δεν δίσταζε να χρησιμοποιεί βία και νοθεία για να τρομοκρατεί τους εκλογείς να ψηφίζουν υπέρ του κόμματός του. Ενισχυτικά στο κείμενο Γ τονίζεται πως κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της χώρας από τον Κωλέττη η εσωτερική πολιτική ζωή ήταν γεμάτη από «ανωμαλίες αταξίες, καταχρήσεις δημοσίων χρημάτων» καθώς και από παράνομους διορισμούς αλλά και απολύσεις, ταραχές. Ο ίδιος ο Κωλέττης χρησιμοποιούσε την ψηφοθηρία καθώς και τη καιροσκοπία. Αυτό που επιθυμούσε ήταν η εδραίωση του κόμματος του στην ελληνική πολιτική σκηνή και η αναρρίχηση του ίδιου στην πρωθυπουργία της χώρας.

Το 1846/1847 κατείχε πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης του, δεν παρουσιαζόταν όμως σχεδόν καθόλου στο Κοινοβούλιο και καθιστούσε αδύνατο τον έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας. Πράγματι, η απουσία του από τις συνεδριάσεις στη Βουλή τεκμηριώνεται και από το ιστορικό κείμενο Γ ενώ ενισχυτικά επισημαίνεται ότι είχε αναπτύξει πελατειακές σχέσεις με τους ψηφοφόρους του, οι οποίοι συγκεντρώνονταν έξω από το σπίτι του για να τους εξυπηρετήσει τις προσωπικές τους επιθυμίες. Ο Κωλέττης χαρακτηρίζεται ως ο «μοναδικός» πολιτικός της περιόδου που μετέλθε τη μέθοδο της συναλλαγής και καλλιέργησε την πολιτική διαφθορά και κατάφερε να αποκτήσει μεγάλη προσωπική περιουσία «63.000 δρχ.» για όσο διάστημα

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(α)**

διαχειριζόταν τα δημόσια χρήματα.

ενδεικτικός επίλογος:

Διαπιστώνεται, λοιπόν, εύκολα η αντίθεση ανάμεσα στον Κωλέττη και τον Κουμουνδούρο καθώς η υπονόμηση του κοινοβουλευτισμού από τον Κωλέττη οδήγησε στη δημιουργία πολιτικής ανωμαλίας κατά τη διακυβέρνησή του ενώ η ευλάβεια με την οποία τηρούσε ο Κουμουνδούρος τους κανόνες του κοινοβουλευτικού παιχνιδιού τον κατέστησε «πρώτο πολιτικό με συνείδηση κοινοβουλευτική».